ЩЕДРА ОВОЩНА ГРАДИНА · 2027

СТАРА ГРАДИНА, НОВ ЖИВОТ

ПОДМЛАДЯВАНЕ НА СТАРИ ДЪРВЕТА И НАЙ-ЧЕСТИТЕ ГРЕШКИ

ИЗДАНИЕ
2027



СТОЯН ПЕТКОВ

LIBROVA

КНИГА 3

Стара градина, нов живот

Подмладяване на стари дървета и най-честите грешки

Стоян Петков

LIBROVA · 2026

Вашият клиентски профил
Всички книги от колекцията са винаги достъпни на този адрес:
https://librova.eu/bg-bg/pages/klientska-zona-ovoshtna-rbe5ct

Стара градина, нов живот – Подмладяване на стари дървета и най-честите грешки
Стоян Петков

© 2026 Librova. Всички права запазени. Това издание е предназначено единствено за лична употреба на купувача. Забранено е копирането, споделянето или препродаването без разрешението на издателя.

Безопасност: ползвайте стабилни стълби и, ако е възможно, помолете някого да ги придържа; никога не режете в близост до електропроводи. Работете с добре наточени и дезинфекцирани инструменти, ръкавици и предпазни очила. При дебели клони или високи дървета повикайте специалист. Следвайте винаги указанията на етикета на всеки продукт за растителна защита. Посочените срокове са ориентировъчни: съобразете ги с климата във вашия район.

Съдържание

1. Добре дошли
2. Оценка на дървото: струва ли си да го спасите?
3. Планът за подмладяване в три сезона
4. Подмладяване на стари ябълки и круши
5. Подмладяване на сливи, череши и други костилкови
6. Подмладяване на орех, лоза, френско грозде и малина
7. След подмладяването
8. 12-те най-чести грешки при резитбата
9. В края

Добре дошли

Много хора имат в двора или в семейната градина ябълка, круша или орех, които никой не е режал от десет, двадесет или тридесет години. Клоните се пресичат, короната се е вдигнала извън обсега, в средата има сухи клони, а плодът, когато се появи, е дребен и целият е горе, на върха. Най-честата реакция е дървото да се изкорени. В много случаи това не е нужно.

Казвам се Стоян Петков и прекарах много години в възстановяване на забравени градини. Тази книга показва как да го направите **спокойно и на етапи**, като разпределите работата в няколко сезона, за да не отслабите дървото. Първо се махат сухото, болното и пресичащото се; после се понижава короната; накрая се отваря средата и се оформя нова корона, в обсега на ръката и пълна със светлина.

Какво ще намерите

- Как да прецените дали дървото си струва да бъде спасено и кога е по-добре да засадите ново.
- План за подмладяване в три сезона, с рисунка за всеки етап.

- Особеностите на всяка група овощни растения: ябълки и круши; сливи, череши и други костилкови; орех, лоза, френско грозде и малина.
- Грижите след подмладяването.
- Дванадесетте най-чести грешки при резитбата, всяка с рисунка „грешно | правилно“.

Съвет: прочетете първо глава 2 и едва после хванете ножицата. Доброто решение в началото ви спестява години работа.

Безопасността е преди всичко: ползвайте здрава и добре подпряна стълба, ръкавици и очила и никога не режете сами високи клони с трион. Дезинфекцирайте инструментите между отделните дървета. Да започваме.

Оценка на дървото: струва ли си да го спасите?

Преди да отрежете и един клон, обиколете дървото спокойно. Почти всички стари и изоставени овощни дървета понасят подмладяване, но има случаи, в които усилието не си струва. Тази глава ви помага да решите.

Признаци, че дървото може да се спаси

- Нови зелени летораслi по много клони, дори малки.
- Здрава кора, прилепнала към дървесината по по-голямата част от стъблото.
- Листа с добър размер и зелен цвят напролет.
- Поне две трети от короната още е жива.
- Сорт, който харесвате или който е давал добър плод в други години.

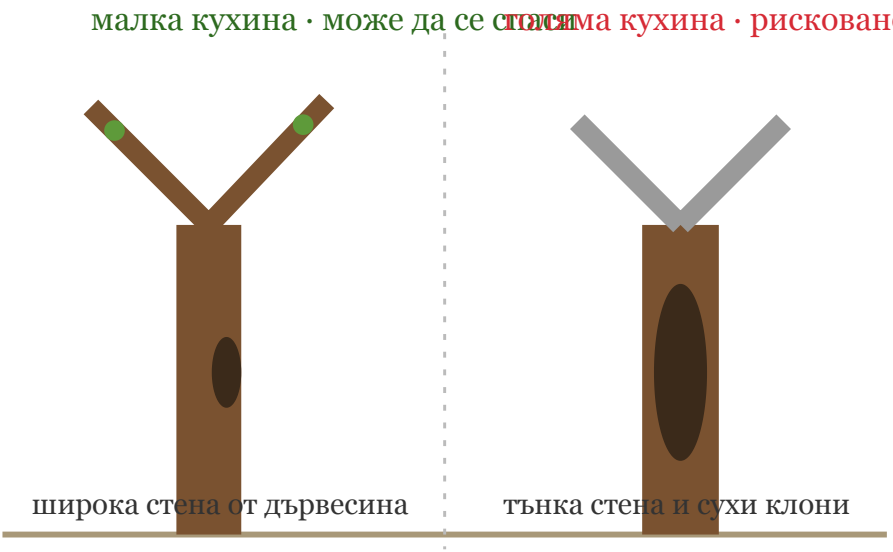
Признаци на болест или сериозен проблем

- **Мъртва дървесина:** клони без пъпки, с тъмна и чуплива кора. Изстържете с нокът: ако отдолу е кафяво и сухо, клонът е мъртъв.
- **Рак:** дълбоки и хлътнали петна по кората, често с напукани краища (чести при ябълки и круши).

- **Гумоза:** кехлибарена смола, която изтича от стъблото или клоните (сливи, череши, праскови).
- **Гъби по стъблото или в основата:** признак за вътрешно гниене; лош знак е, ако се появят до шийката.
- **Нагънати, пожълтели листа и ранно окапване** всяка година, въпреки разумното поливане.

Тестът за кухо стъбло

Почукайте по стъблото с кокалчетата на пръстите или с гумен чук, на няколко места. Плътен звук е добър знак; кух звук показва кухина. Малка кухина, от едната страна и с жива кора наоколо, е обичайна при много стари орехи и круши и не пречи на подмладяването. Стъбло, кухо на повече от половината от диаметъра, с отлепваща се кора, прави дървото крехко: трябва да го оцените по-внимателно и, ако е високо дърво до къщи или пътеки, да помислите за безопасността.



Малка и странична кухина е допустима; кухина, която заема почти цялото стъбло, застрашава дървото.

Кога е по-добре да засадите ново дърво

Положение	Решение
Повече от половината корона мъртва, слаби леторасли	Засадете ново
Стъбло, кухо на повече от половината, кора, която се отлепва	Засадете ново
Гниене в основата на стъблото, гъби при шийката	Засадете ново
Рак, който обхваща цялото стъбло	Засадете ново
Слаб сорт (безвкусен плод, винаги болен)	Засадете ново или присадете короната с по-добър сорт

Много сухи клони, но живи леторасли, здраво стъбло	Подмладете в три сезона
Гъста и висока корона, но силно дърво	Подмладете в три сезона
Малка странична кухина, жива кора наоколо	Подмладете внимателно
Дърво, което харесвате, на добра почва, без сериозни признаци	Подмладете

Съвет: ако сортът е добър, но стъблото е слабо, можете да запазите калеми през зимата и да присадите ново дърво. Така запазвате семейния сорт.

Ако решите да засадите отново, не повтаряйте същия вид точно в същата ямка: уморената почва дава по-малко. Преместете се с няколко метра или обновете пръстта наоколо. Ако решите да подмладите, преминете към следващата глава.

Планът за подмладяване в три сезона

Старото дърво пази резерви в дървесината и в корените. Ако му отрежете наведнъж половината корона, то реагира с взрив от слаби вертикални леторасли (водните леторасли), изразходва резервите си и остава изложено на болести. Тайната е да **разпределите работата в три зими**.

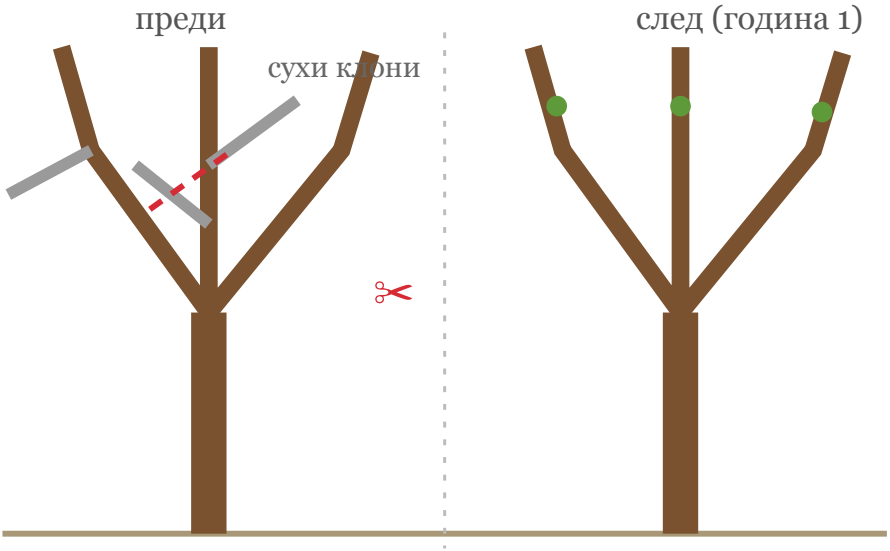
Сезон	Цел	Какво се маха
Година 1	Почистване	Сухи, болни, счупени и пресичащи се клони
Година 2	Понижаване на короната	Най-високите клони, до височина, до която можете да достигнете
Година 3	Отваряне и оформяне	Клони от средата; избор на новата структура от скелетни клони

Златно правило: никога не махайте повече от една трета от живата корона в една година. Ако трябва да избирате, режете по-малко.

Сезон 1 · Сухи, болни и пресичащи се клони

Стъпка 1 · Година 1: махане на мъртвото и болното

В края на зимата (според вида, вж. глави 4 до 6) започнете с мъртвата дървесина: сиви клони, без пъпки, чупливи. Режете ги до живия клон, от който излизат, до пръстена, без да оставяте пънчета. Режете и счупените клони и тези с рак, винаги няколко сантиметра навътре в здравата дървесина.

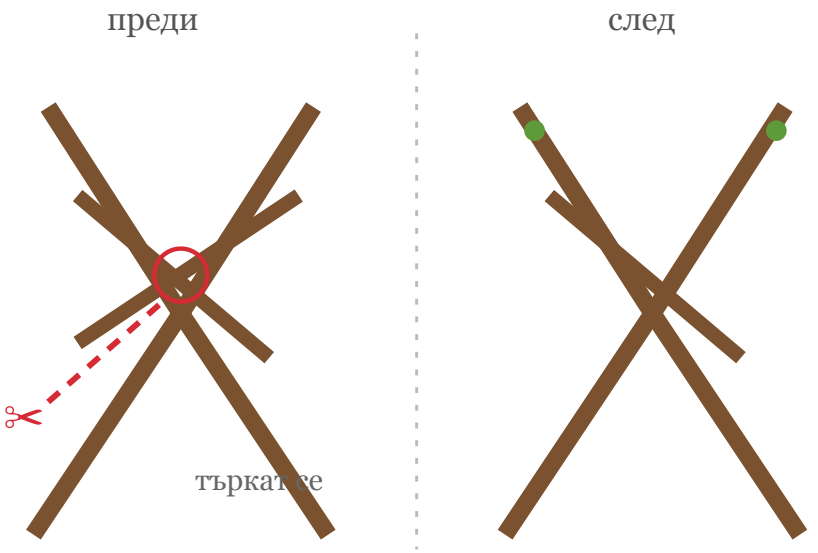


През първата година се маха само сухата, болната и счупената дървесина; формата на короната се запазва.

Стъпка 2 · Година 1: премахване на пресичащите се

клони

Където два клона се пресичат и се търкат, изберете по-лошия (по-слабия, този, който расте към средата или надолу) и го отрежете. Кората, охлузена от триенето, е входна врата за болести.



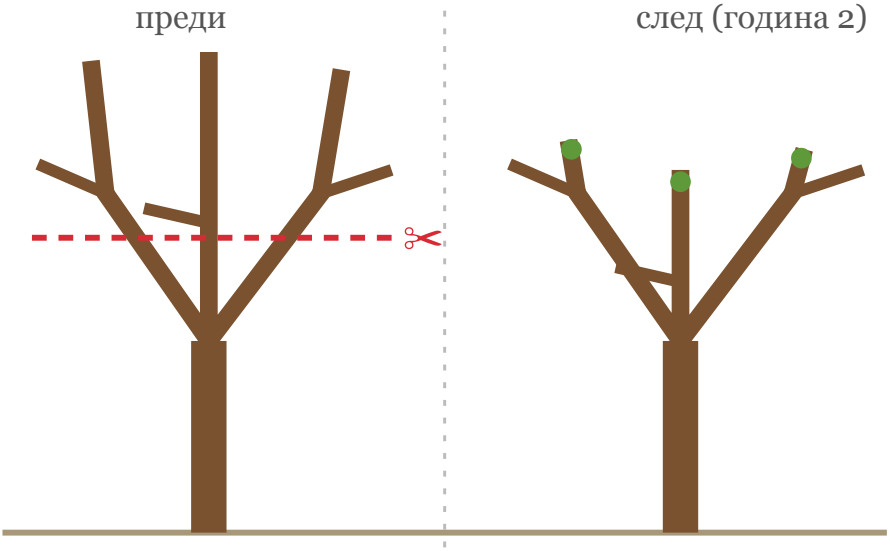
От двата клона, които се търкат, се реже по-слабият, до мястото, откъдето излиза.

Сезон 2 · Понижаване на короната

Стъпка 3 · Година 2: понижаване на височината

През следващата зима скъсете най-високите скелетни клони. Режете всеки над силен страничен клон, който

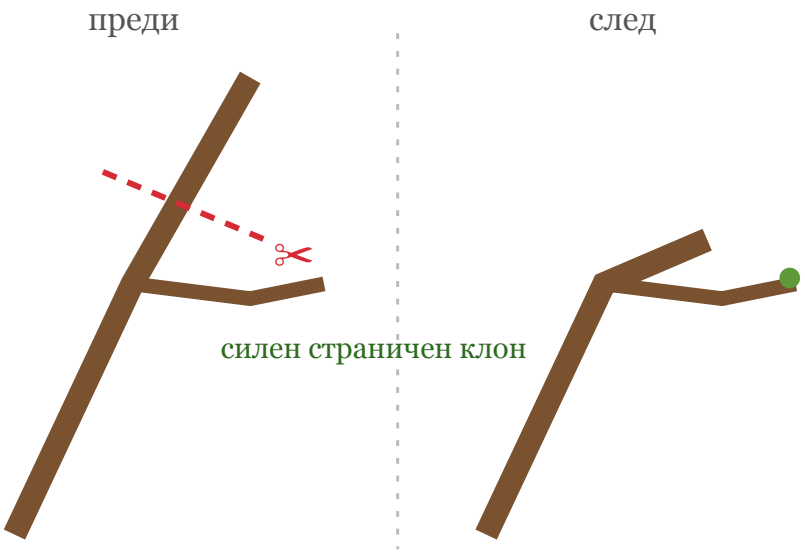
става новият връх. Не „обезглавявайте“ на едно и също ниво: варирайте височините и избирайте винаги страничен клон с поне половината от диаметъра на клона, който режете. Целта е да стигнете до височина от 3 до 3,5 м (или по-малко, според вида), като берете с ниска стълба.



Короната слиза до нивото на добре разположени странични клони, без пънчета и без срезове на една и съща височина.

Стъпка 4 · Година 2: срезът за скъсяване, на правилното място

За да скъсите клон, отрежете го точно над страничен клон, който е приблизително по посока на растежа. Срезът се прави под ъгъл, за да се стича водата, и до пръстена на страничния клон, без да оставя пънче.

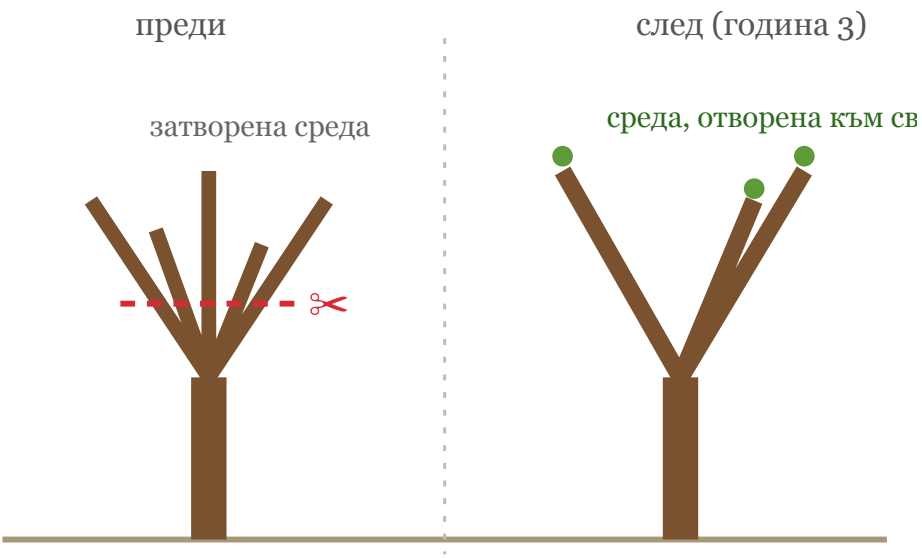


Клонът се реже над силен страничен клон, който продължава скелетния клон.

Сезон 3 · Отваряне на средата и оформяне на новата корона

Стъпка 5 · Година 3: отваряне на средата към светлината

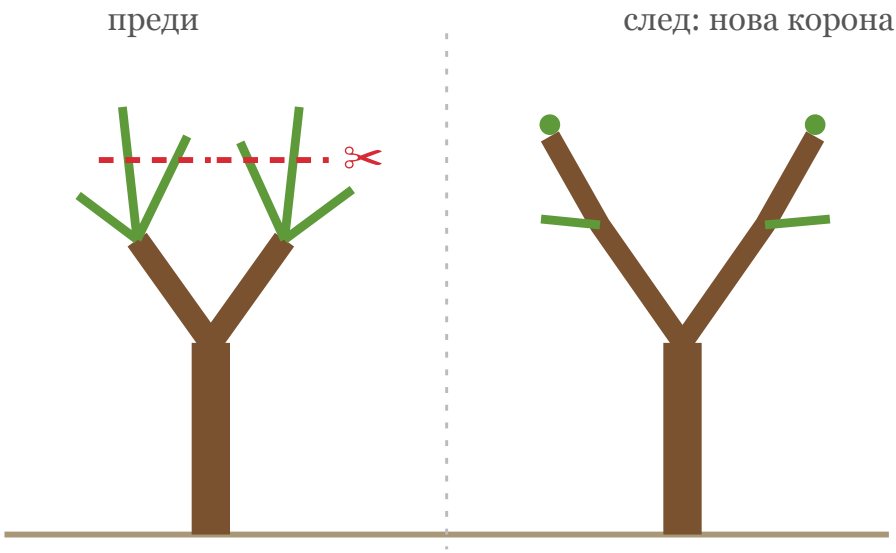
През третата зима изберете три или четири основни скелетни клона, добре разпределени около стъблото, и махнете клоните от средата, които ги засенчват. Короната става във форма на купа или чаша, отворена, и светлината стига до вътрешността. Това дава по-едър плод и с повече цвят.



Силните скелетни клони остават; клоните от средата, които правеха сянка, се махат.

Стъпка 6 · Година 3: избор и насочване на новите скелетни клони

От леторасълите, които са се появили през двете предходни години в зоните на срезовете, запазете най-добре разположените (силни, навън, под 45 градуса), за да образуват новата корона, и махнете вертикалните и тесните. Оттук нататък дървото преминава към лека и бърза годишна поддържаща резитба.



Остават само леторасълите с добра ориентация; вертикалните и тесните се махат.

Накратко

- Три сезона, три цели: почистване, понижаване, отваряне.
- Никога повече от една трета от живата корона годишно.
- Дебели срезове на три пъти (вж. глава 8, грешка 10) и до пръстена.
- Ако дървото реагира с много водни леторасли, планът се забавя: продължете с по-малко срезове годишно.

Съвет: снимайте дървото преди и след всяка зима. Това помага да решите следващата година и ви показва, колко

път сте извървели.

Подмладяване на стари ябълки и круши

Ябълките и крушите са овощните дървета, които най-добре понасят подмладяване: имат твърда дървесина, добре избиват и живеят много десетилетия. Дърво на 40 или 50 години, дори занемарено, обикновено се възстановява за три зими.

Кога: от края на януари до март, когато дървото е в покой, в дни без силен студ и без дъжд.

План: година 1 почистване; година 2 понижаване на короната; година 3 отваряне на средата (вж. глава 3).

Крайна височина: 3 до 3,5 м при ябълката; при крушата до 4 м, ако дървото е много силно.

Плододава на: плодови клончета и плодови пръчки върху дървесина от две или повече години. Не ги режете прекомерно.

Какво се променя при старо дърво

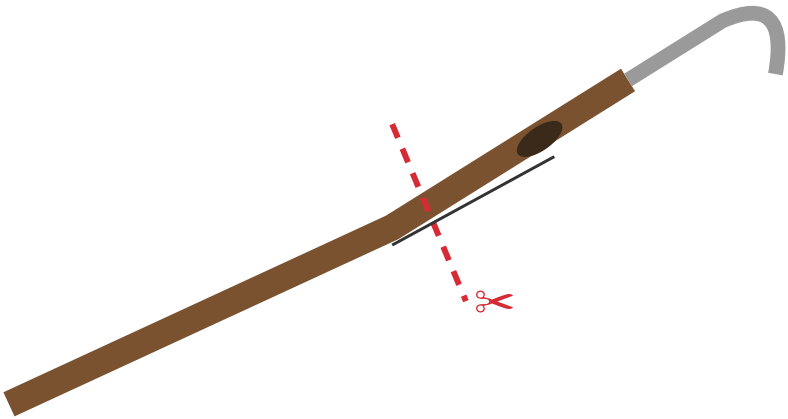
При старите дървета плодовите клончета (малките, къси и удебелени клончета, които дават плод) остаряват и добиват пада. При подмладяването дървото получава нова

светлина и избива върху млада дървесина, която ще даде нови плодови клончета след две или три години. Не се учудвайте, ако реколтата е по-малка през годината след най-силното рязане: това е цената на по-здраво дърво.

Специфични стъпки

Стъпка 1 · Махане на онова, което бактериалното изгаряне и ракът са оставили

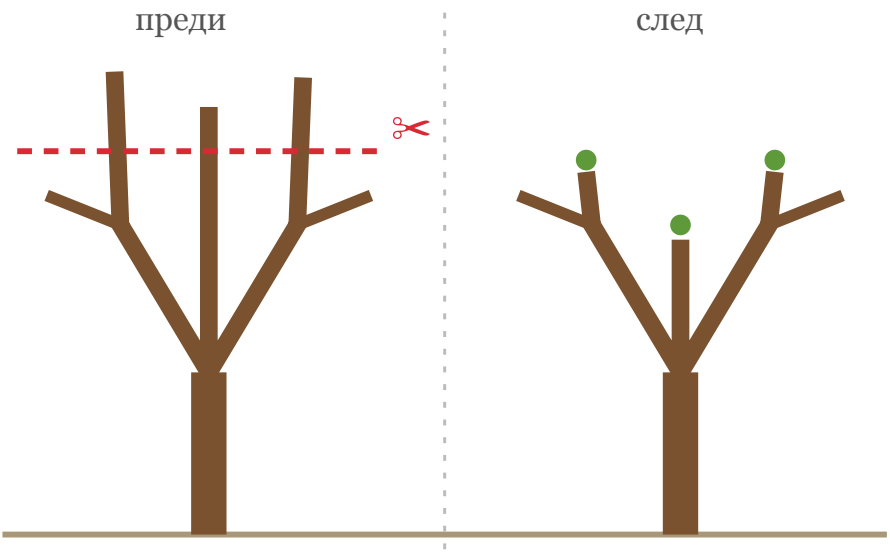
При круши и ябълки търсете клони със засъхнал и извит връх „като овчарска гега“, признак на бактериално изгаряне, и рак с хлътнала кора. Режете на 30 см под видимата повреда, в здрава дървесина, и изгаряйте остатъците извън градината. Дезинфекцирайте инструмента със спирт след всеки срез.



Срезът се прави доста под повредата, в дървесина, която отвътре е жива.

Стъпка 2 · Скъсяване на високи скелетни клони над страничен клон

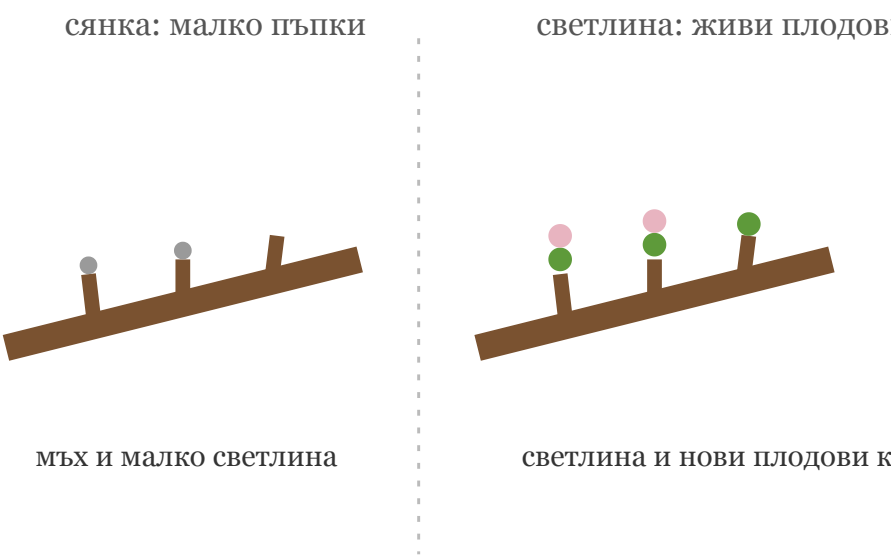
Изберете двата или три най-високи скелетни клона и ги отрежете над силен страничен клон. При стара ябълка оставете централния клон по-къс от страничните, за да влиза светлина в средата.



Централният клон остава по-нисък от страничните; така светлината стига до вътрешността.

Стъпка 3 · Светлина за плодовите клончета

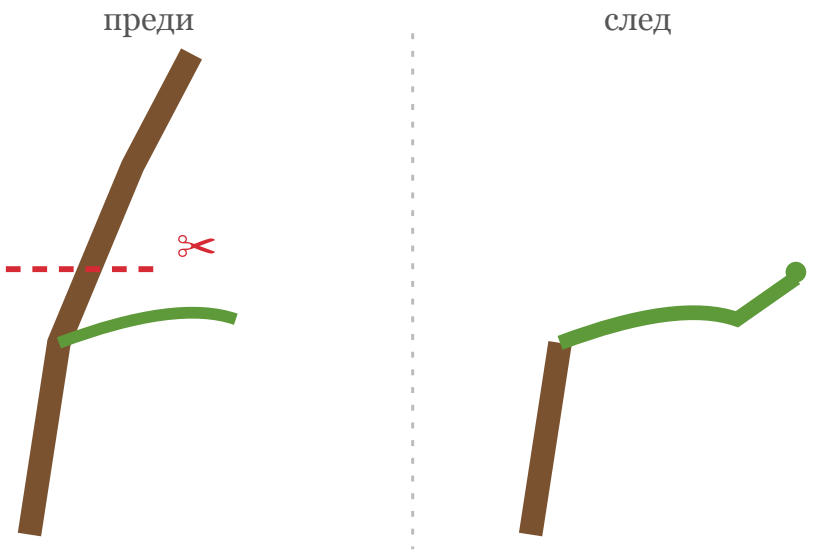
Когато отворите средата, ще видите плодови клончета, покрити с мъх и лишеи. Изстържете излишъка във влажно време, без да нараните кората, и оставете плодовите клончета живи: с повече светлина отново ще дават плод.



Със светлина плодовите клончета отново цъфтят и дават плод с по-добър размер.

Стъпка 4 · Замяна на изморен скелетен клон с нов леторасъл

Ако скелетен клон е много висок и почти без продуктивни клони, отрежете го над млад леторасъл, който е излязъл по-долу, за да го замести. Правете го само на един скелетен клон годишно.



Новият леторасъл заема мястото на стария скелетен клон.

Особености

- **Круша:** обикновено е по-силна и дава много вертикални водни леторасли след големи срезове; махайте ги през лятото, докато са нежни, вместо да чакате зимата.
- **Ябълка:** реагира с много леторасли около срезовете; изберете два или три добри и махнете останалите.
- Много стари и местни сортове семкови плодове заслужават да се запазят: ако се колебаете, запазете калеми през януари, за да присадите.

Съвет: при много високи ябълки избягвайте да се качвате в короната с трион. Направете среза за скъсяване на две фази, през две зими, от много стабилна стълба.

Подмладяване на сливи, череши и други костилкови

Сливите, черешите, вишните, кайсиите и прасковите са по-чувствителни от семковите дървета. Режат се зле през зимата, защото големите срезове зарастват бавно и остават изложени на дъжд и гъби. Затова работата по подмладяването се пренася през **лятото, веднага след беритбата**, когато сокът тече и дървото зараства бързо.

Кога: слива, череша, вишна и кайсия: от юли до август (черешата и вишната и от юни), веднага след беритбата, в сухо време.

Праскова: края на зимата, около цъфтежа (от края на февруари до март); корекции през лятото.

План: същите три сезона, но всеки сезон се прави през лятото, на два кратки момента, ако дървото е много голямо.

Внимание: избягвайте рязане във влага и дъжд; така навлизат гумозата и оловната болест.

Гумозата: какво е и какво да направите

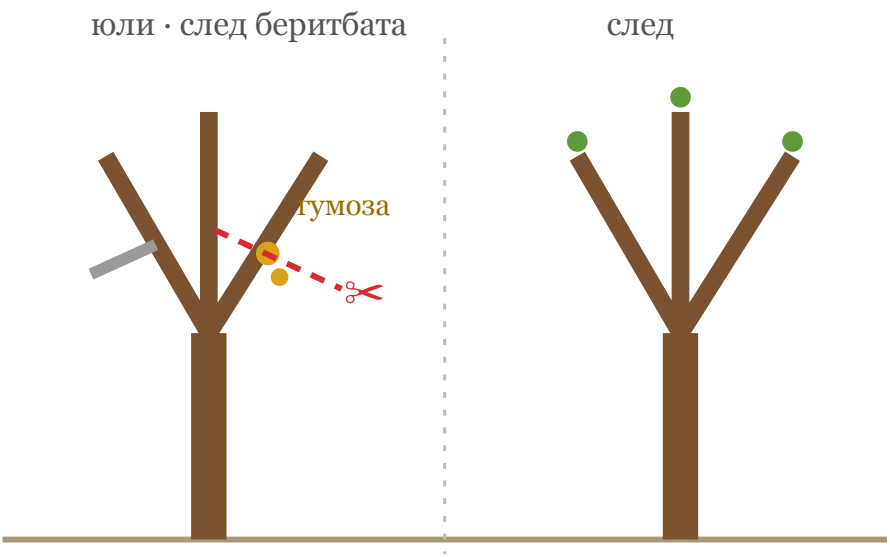
Гумозата е изтичането на кехлибарена смола през рани, срезове и болни клони. Това е отговор на дървото на рани, гъби или лошо дрениране. Зимните срезове, претоварените дървета и преовлажнените почви я благоприятстват. При подмладяването:

- Режете в сухо и топло време.
- Махнете клона, който капе, като режете под засегнатото място, в здрава дървесина.
- Не късайте кората при дебелите срезове.
- Ако почвата се преовлажнява, подобрете дренирането или предпочетете да засадите ново дърво на друго място.

Специфични стъпки

Стъпка 1 · Година 1: почистване веднага след беритбата

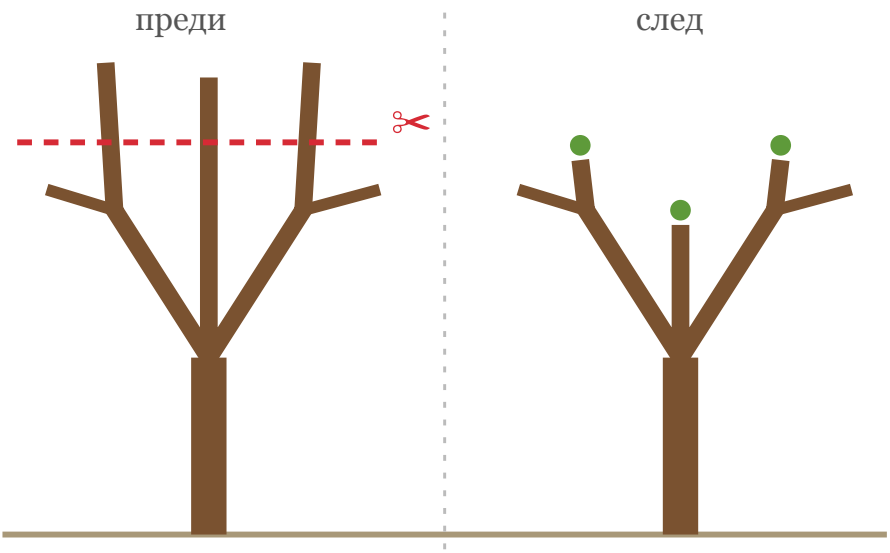
Непосредствено след беритбата махнете сухите, болните клони и тези, които капят смола. Топлото време помага за зарастването. Оставете короната непокътната в останалото.



Сухият клон и този, който капе смола, се махат; останалата част от короната остава каквато е.

Стъпка 2 · Година 2: понижаване на короната през лятото

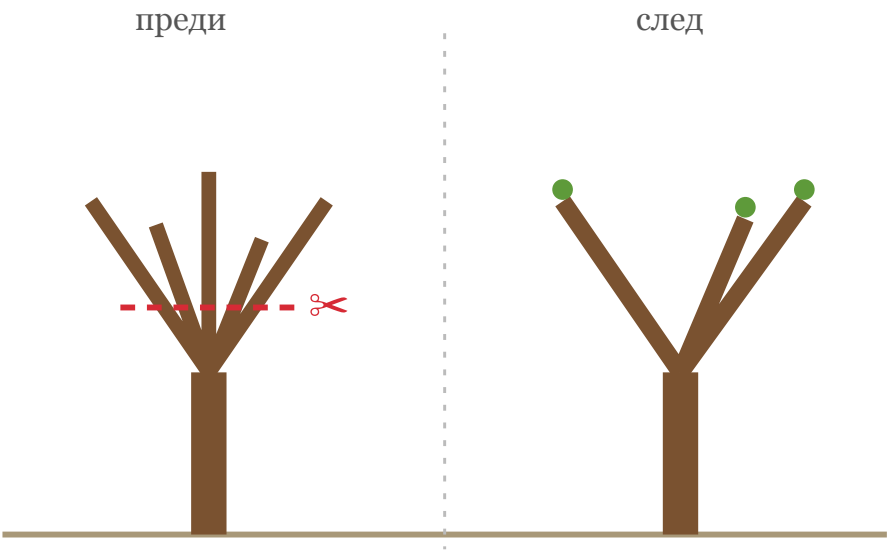
През следващото лято, веднага след беритбата, скъсете най-високите скелетни клони над силен страничен клон. При черешите, които растат много на височина, целта е да стигнете до 3 до 4 м, за да берете от стълба. Избягвайте много дебели срезове: правете ги на две лета, по един от всяка страна.



Короната слиза над силни странични клони; дървото зараства бързо в топлото време.

Стъпка 3 · Година 3: отваряне на средата и избор на скелетни клони

През третото лято махнете клоните от средата и останете с три или четири добре разпределени скелетни клона, в отворена корона. Режете до пръстена на клона, без да оставяте пънчета.



Средата се отваря към светлината и проветряването, които помагат да се избегнат болести.

Праскови и кайсии

Прасковата дава плод върху клони от предходната година и остарява бързо. При старо дърво подмладяването означава да се отрежат голяма част от плодоносните клони до нова дървесина, внимателно и само в края на зимата. Кайсията е чувствителна към гъбата на оловната болест: подмладявайте само през лятото, в сухо време, и никога във влага.

Грижи

- Дезинфекцирайте инструментите между отделните дървета.
- Изгаряйте или изнасяйте от градината болната дървесина.
- Умерено поливане след големи срезове, без преовлажняване.
- При черешите избягвайте резитба в дъждовните месеци: тогава гумозата се разпространява най-много.

Съвет: ако дървото е много голямо и има дебели рани, разделете работата на две или три лета вместо на едно. Костилковите дървета са благодарни за търпението.

Подмладяване на орех, лоза, френско грозде и малина

Тези видове са различни, но имат нещо общо: понасят подмладяване, ако се прави на етапи, и реагират с нови леторасли, дори когато са стари. Всеки обаче има своето време и своя начин.

Орех

Кога: в края на лятото и през есента (август до октомври), когато сокът вече не тече; никога през зимата.

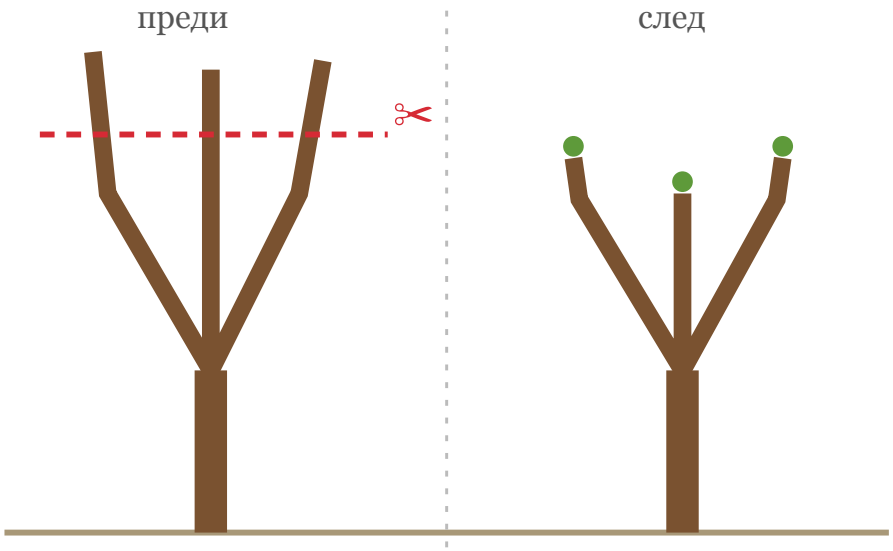
План: година 1 почистване; година 2 понижаване на короната, малко по малко; година 3 избор на 3 до 5 скелетни клона.

Внимание: старият орех е голям и тежък; работете от стабилна стълба и не режете над главата без помощ.

Стъпка 1 · Орех: понижаване на короната и подмладяване на скелетните клони

Старият орех се изкачва много високо и има чуплива дървесина. През втората година отрежете високите скелетни клони над страничен клон и не режете в един сезон повече от една трета от короната. Ако един скелетен

клон е много стар и има малко нови клони, подмладете го с нов леторасъл, на две фази.



Орехът се понижава до ниво, което е по-лесно за достигане, със срезове до странични клони.

Лоза

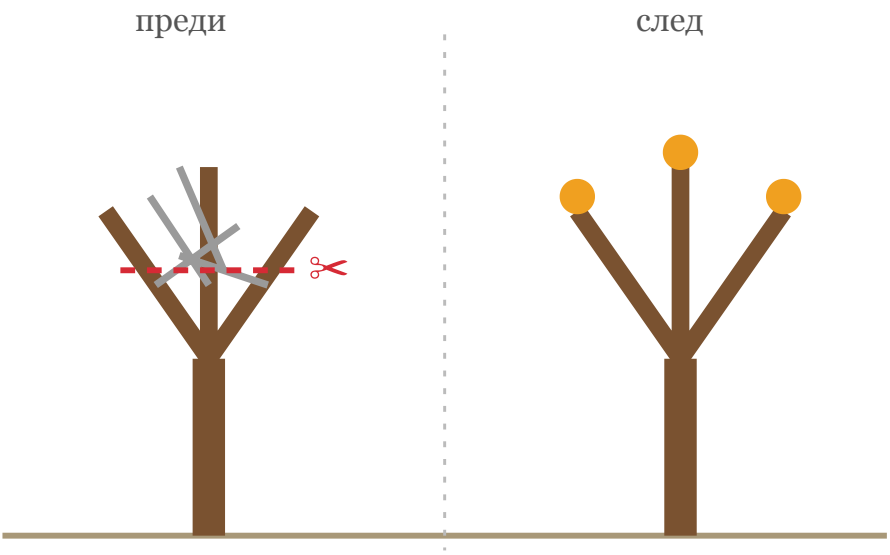
Кога: от февруари до март, преди „плача“ на лозата.

План: година 1 почистване на сухото и болното; година 2 махане на стара дървесина и избор на нови ръкави; година 3 нова система на опора.

Внимание: старата лоза не понася много големи рани наведнъж; махайте старата дървесина на етапи.

Стъпка 2 · Лоза: махане на старата дървесина и отваряне на заплетената маса

Занемарената лоза натрупва стара дървесина и тънки клони в средата, без плод. Махнете тази плетеница и клоните, които растат безредно, като отворите лозата. Светлината и въздухът стигат до гроздовете, а плодът се подобрява по размер и цвят.



Вътрешната плетеница се маха; гроздовете стават по-светли и по-проветриви.

Френско грозде и малина

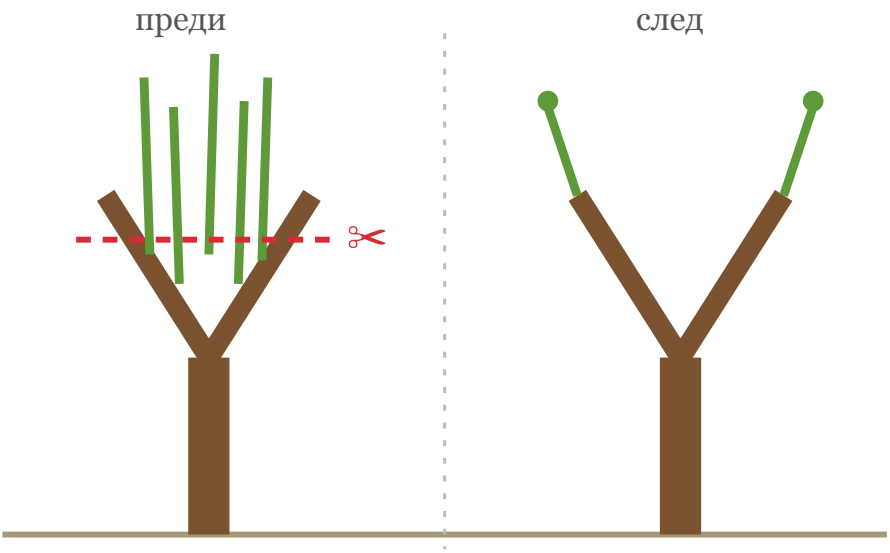
Кога: февруари до март, преди пъпките да набъбнат.

План: година 1 почистване (сухи клони, издънки извън реда); година 2 махане на най-старите клони; година 3 отваряне на храста.

Правило: храстът трябва да пропуска светлина във вътрешността, а при малината редът да е тесен и проветрив.

Стъпка 3 · Френско грозде: махане на най-старите клони и отваряне на храста

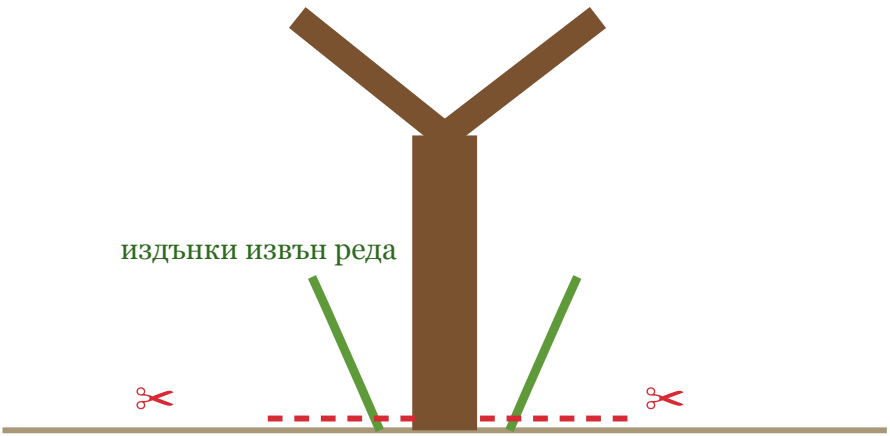
Занемареният храст от френско грозде е пълен с клони над пет години и вертикални, безредни клони. През първата година махнете най-старите (тъмна и дебела кора). През следващите години оставете 8 до 10 клона на различна възраст, като отворите средата, така че светлината да стига до дъното.



Старите и безредни клони се махат; храстът остава отворен, с клони на различна възраст.

Стъпка 4 · Малина: махане на старите издънки и на тези извън реда

Занемарената малина е гъста плетеница от стари и нови издънки. Режете до земята издънките, които вече са плододавали, и слабите, а тези извън реда махайте до корена. Оставете 6 до 8 добри издънки на метър.



Издънките, които излизат извън реда, се режат до корена.

Вид	Най-добър сезон	Максимум годишно
Орех	Авг–окт	Една трета от короната
Лоза	Февр–март	Един стар ръкав или част от старата дървесина, не повече от една трета
Френско грозде и малина	Февр–март	Един до два стари клона (френско грозде); всички стари издънки (малина)

Съвет: при ореха и при стари ябълки, чиито дебели клони са останали изложени на слънце след резитбата, боядисайте ги в бяло, за да избегнете изгаряния на кората.

След подмладяването

Подмладяването не свършва с последния срез. Дървото, след като е подрязано, реагира: избива, иска вода и хранителни вещества и има нужда от защита на по-големите срезове. Тези грижи решават дали усилието ще даде плод.

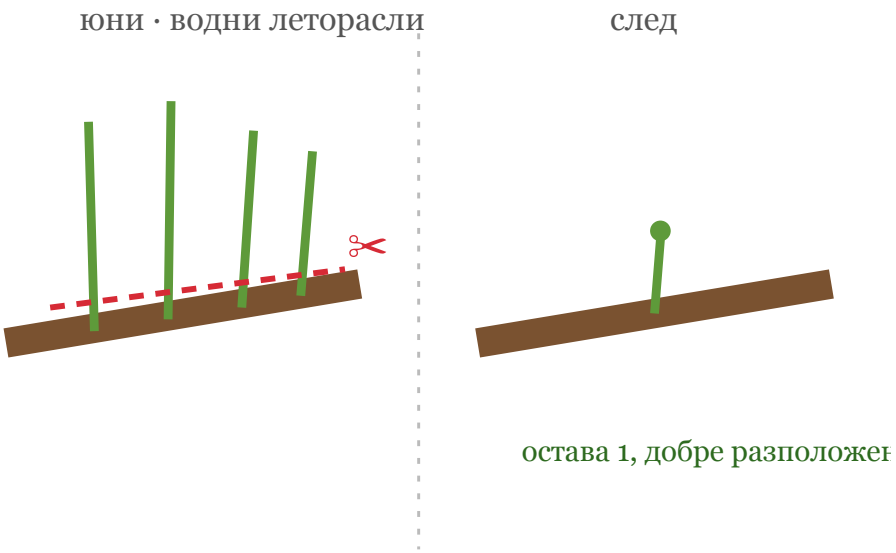
Водните леторасли

След големи срезове дървото изхвърля много вертикални, бързи и слаби леторасли, водните леторасли или „вълчи клони“. Не ги оставяйте да растат: отнемат сила и засенчват короната.

- **През следващото лято** (юни–юли), докато са нежни, махнете ги на ръка или с ножица, до мястото, откъдето излизат.
- Оставете два или три добре разположени, под 45 градуса и навън, ако искате да образувате нов скелетен клон или да замените стар.
- Ако изчакате зимата, ще трябва да режете вече твърда дървесина и ще излязат още повече.

Стъпка 1 · Махане на водните леторасли през лятото

Вертикалните леторасли, които са излезли в зоната на среза, се махат още нежни, до клона. Така не избиват отново със същата сила.



Почти всички водни леторасли се махат; остава един, ако е нужен за образуване на нов скелетен клон.

Торене

Дърво, което се възстановява, се нуждае от храна, без излишък. Прекалено много азот дава вертикални и слаби леторасли.

Сезон	Какво да направите

Края на зимата	Добре узрял компост или зрял оборски тор около дървото, в проекцията на короната (не опрян в стъблото), 5 до 10 кг на възрастно дърво.
Пролет	Покритие с органична материя (слама, сухи листа), за да се запази влагата.
Лято	Избягвайте силни азотни торове; подпомагайте с поливане.

Поливане

След силна резитба дървото губи листа и корени и става чувствително към суша. През първото лято след по-големия срез поливайте обилно веднъж седмично в сухо и горещо време, без да преовлажнявате. Костилковите дървета особено страдат от преовлажнена почва: по-добре малко и дълбоко, отколкото много и повърхностно.

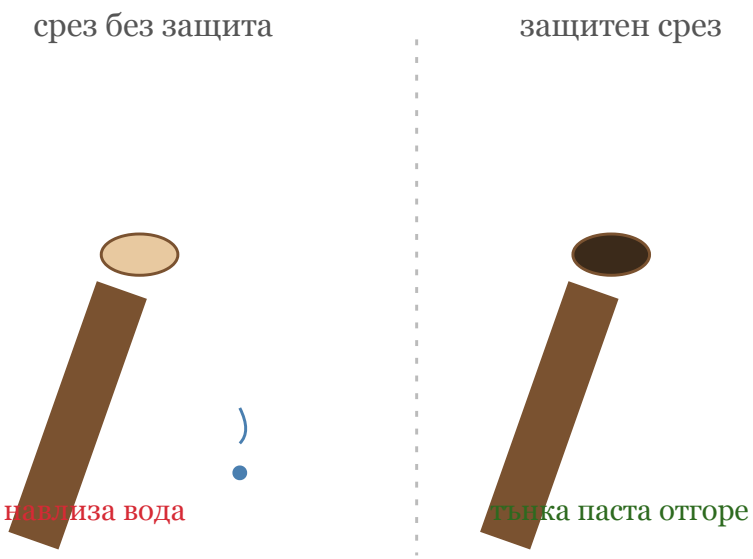
Защита на големите срезове

- Режете до пръстена, с остър трион, оставяйки гладка повърхност.
- При срезове с диаметър над 5 см можете да нанесете заздравяваща паста, особено при чувствителни дървета (череши, сливи, круши) и във влажни райони.
- При дебели клони, изложени на слънце (ябълки, орехи), боядисайте кората в бяло, за да избегнете изгаряния.

- Наблюдавайте раните през годината: ако видите гниене, почистете мястото и нанесете нова защита.

Стъпка 2 · Защита на голям срез

При дебел срез загладете ръба с ножа за присаждане, оставете пръстена непокътнат и покрийте повърхността със заздравяваща паста, на тънък слой.



Заздравяващата паста изолира среза от дъжда и гъбите.

Календар за наблюдение

Месец	Задача
Март–април	Органичен тор и покритие; наблюдавайте набъбването на пъпките.

Юни–юли	Махане на нежните водни леторасли; обилно поливане.
Август–септември	Наблюдавайте срезовете и влажността на почвата.
Следващата зима	Нов етап от плана (вж. глава 3).

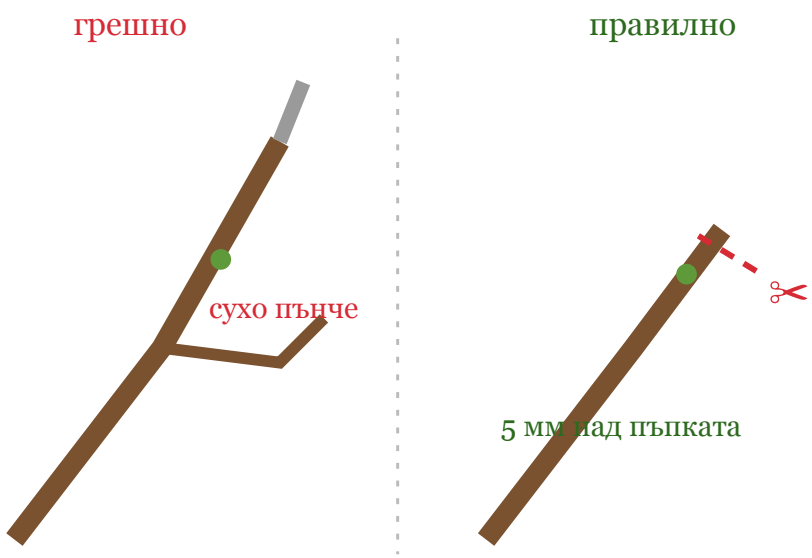
Съвет: бъдете търпеливи. Подмладено дърво може да се нуждае от два до три сезона, за да възстанови целия добив, а след това дава по-хубав плод, по-лесен за беритба и с по-малко болести.

12-те най-чести грешки при резитбата

Почти всички повреди, които се виждат по подрязаните дървета, идват от няколко грешки, повтаряни година след година. Всяка от дванадесетте грешки по-долу има рисунка „грешно | правилно“: лявата половина показва какво не бива да правите, дясната какво да правите.

Грешка 1 · Оставяне на пънче над пъпката или над клона

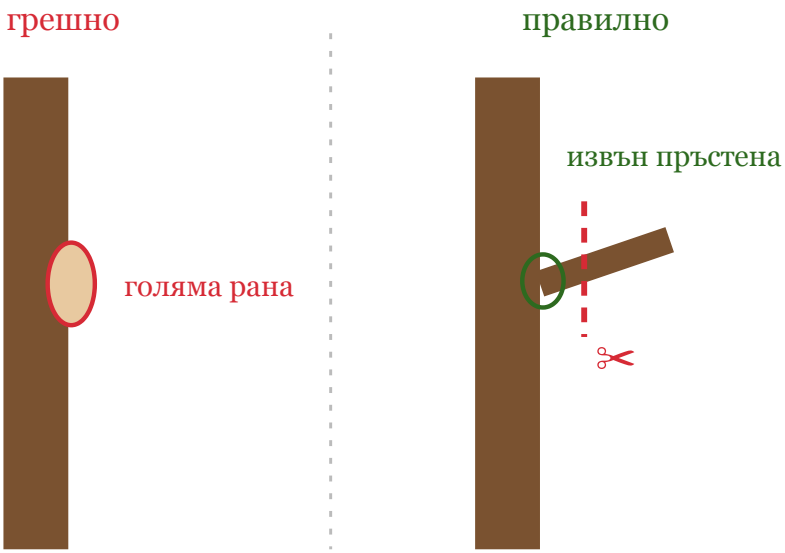
Дългото пънче изсъхва, гние и пренася гниенето към клона. Режете на 5 мм над пъпката, под ъгъл, или до пръстена на клона.



Правилният срез е точно над пъпката, без пънче.

Грешка 2 · Рязане плътно до стъблото, вътре в пръстена

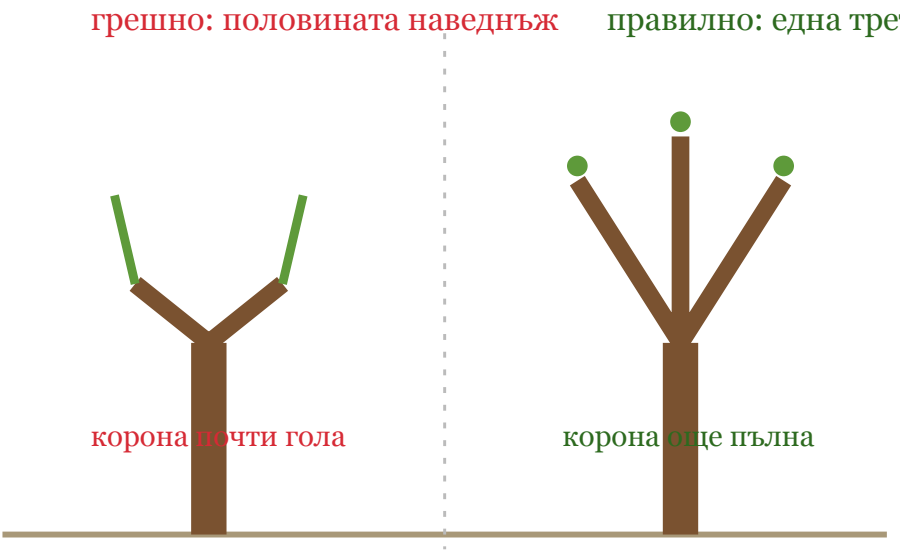
Пръстенът е малкото удебеление, откъдето излиза клонът. Ако го срежете, правите голяма рана, която не зараства. Режете точно извън пръстена.



Запазете пръстена: през него дървото затваря среза.

Грешка 3 · Прекалено много рязане наведнъж

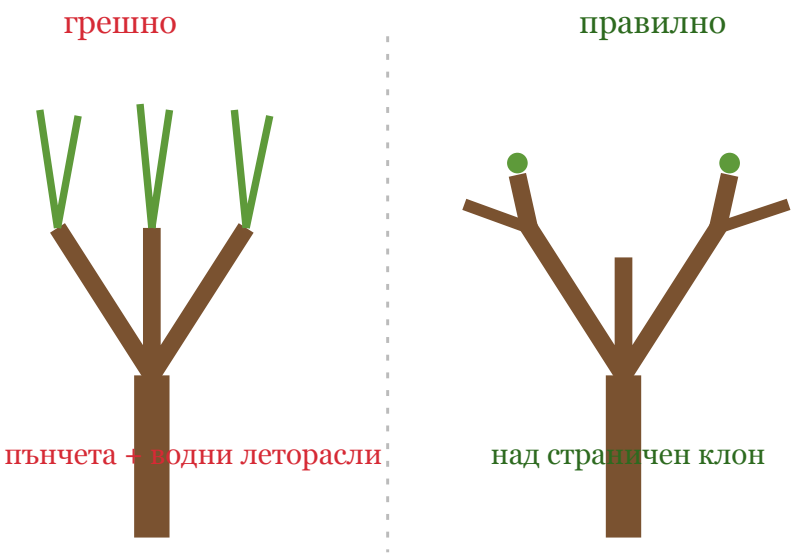
Махането на повече от една трета от короната наведнъж отслабва дървото и предизвиква порой от водни леторасли. Разпределете през няколко сезона.



Никога повече от една трета от живата корона годишно.

Грешка 4 · „Обезглавяване“ на всички клони на една и съща височина

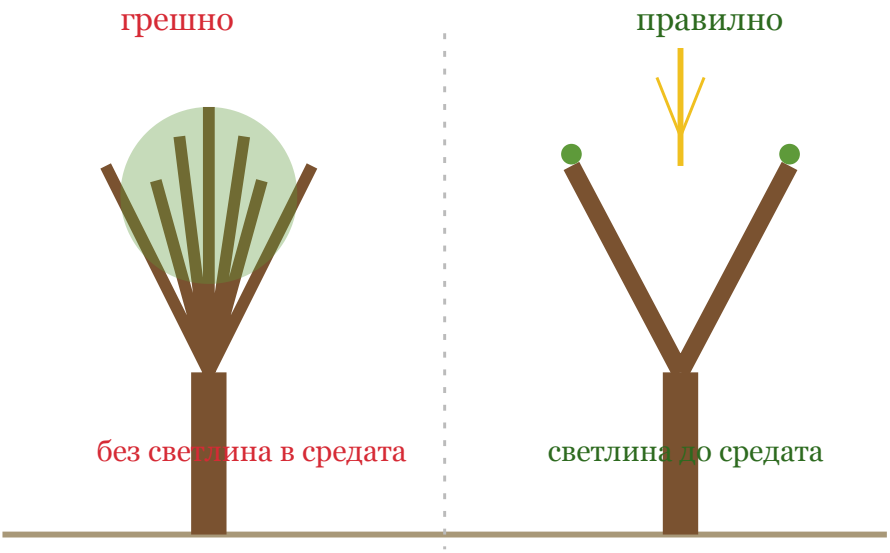
Рязането на клоните направо, без да се гледа за странични клони, оставя пънчета и предизвиква сноп вертикални леторасли. Скъсявайте винаги над страничен клон.



Скъсяването над страничен клон поддържа короната балансирана.

Грешка 5 · Оставяне на средата затворена

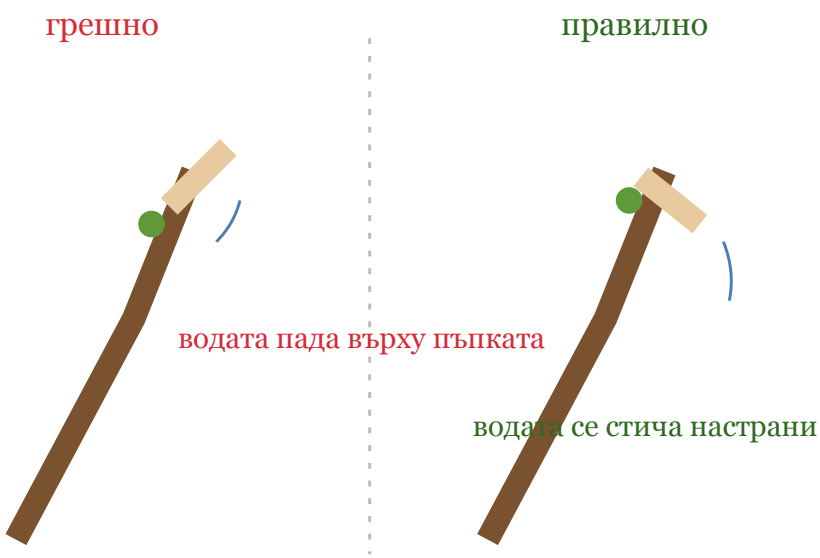
Гъстата корона не пропуска светлина и въздух. Плодът е дребен, без цвят, и се настаняват болести. Отворете средата.



Отворената купа пропуска светлина и въздух.

Грешка 6 · Срез, наклонен към грешната страна

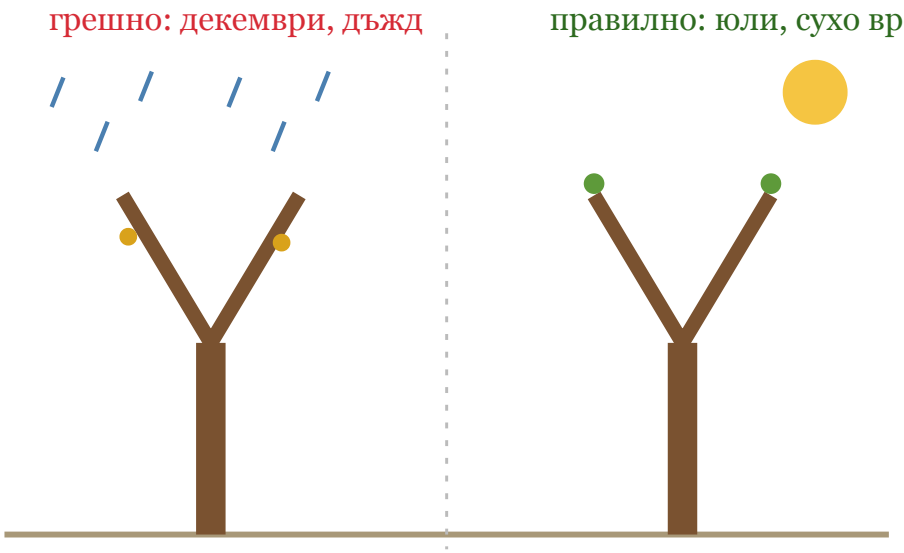
Срезът трябва да е наклонен встрани от пъпката, за да се стича водата. Ако е наклонен към пъпката, водата пада върху нея и я загнива.



Срез под ъгъл, с най-високата част откъм пъпката.

Грешка 7 · Резитба в неподходящото време

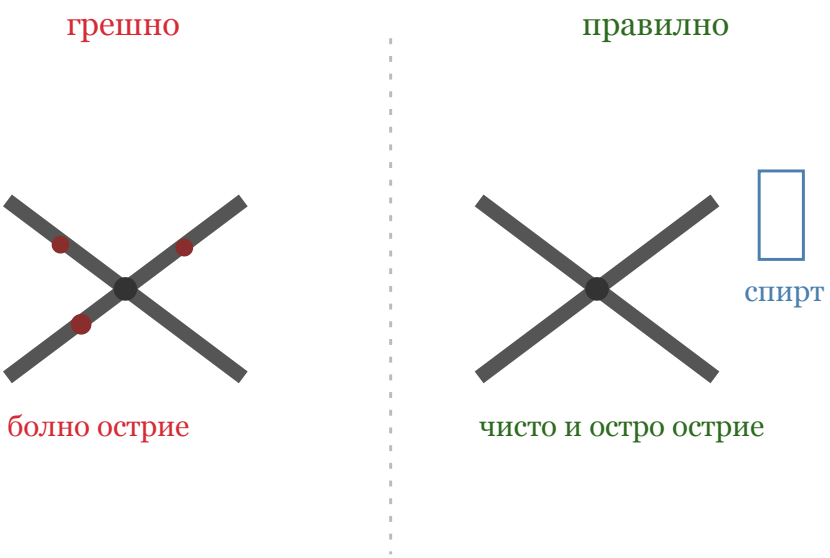
Череши, сливи и кайсии, подрязани в разгара на зимата, с дъжд, хващат гумоза и оловна болест. Режат се през лятото, след беритбата, в сухо време.



При костилковите дървета резитбата се прави през лятото, при слънце.

Грешка 8 · Недезинфекциране на инструментите

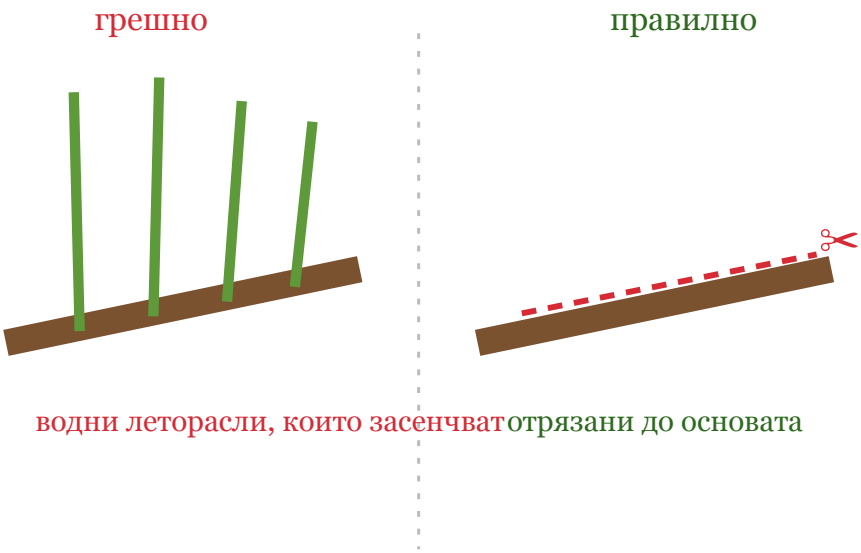
Мръсната ножица пренася болести (рак, бактериално изгаряне, вируси) от дърво на дърво. Дезинфекцирайте остриетата със спирт между дърветата и, при болно дърво, между срезовете.



Между дърветата минавайте със спирт по остриетата.

Грешка 9 · Оставяне на вертикалните водни леторасли в короната

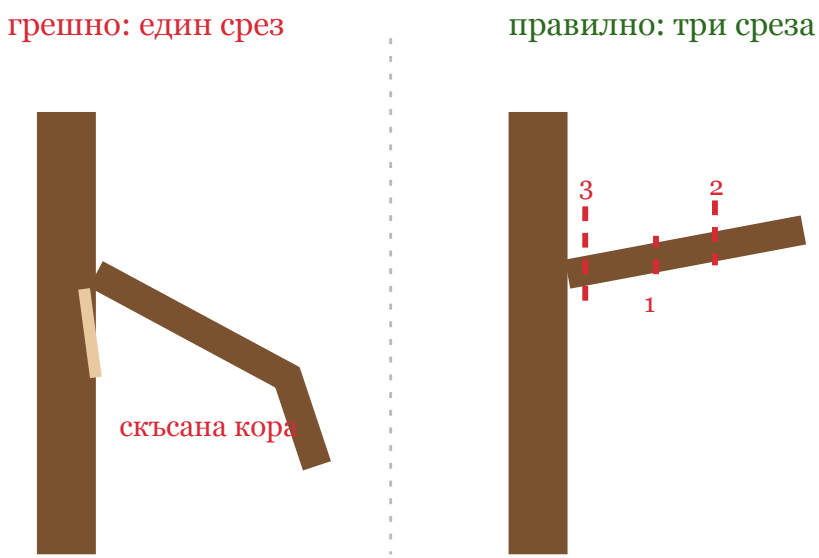
Силните вертикални леторасли без плод отнемат сила на дървото и засенчват вътрешността. Махайте ги рано, докато са нежни, до мястото, откъдето излизат.



Режете до основата вертикалните леторасли, през лятото.

Грешка 10 · Рязане на дебел клон наведнъж

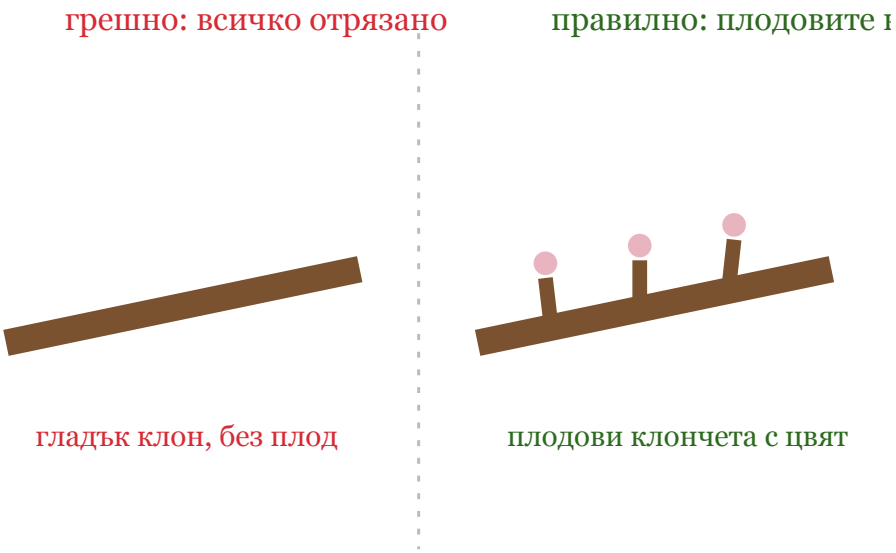
Тежкият клон пада, преди срезът да е завършен, и къса кората на стъблото. Направете три среза: един отдолу, един отгоре по-навън и накрая окончателния срез до пръстена.



1: отдолу, 2: отгоре, по-навън, 3: окончателен срез до пръстена.

Грешка 11 · Рязане на плодовите клончета и плодоносните клони

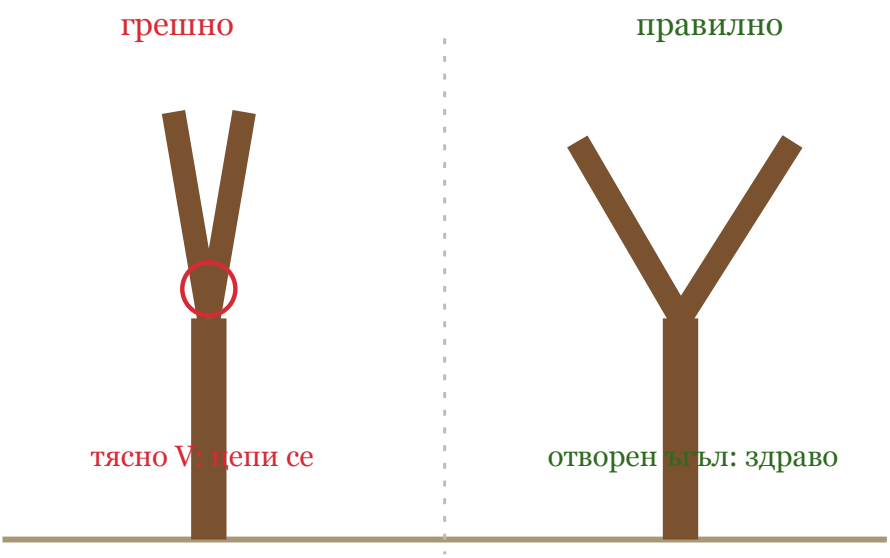
При ябълките и крушите плодовите клончета и плодовите пръчки са онова, което дава плод. Резитба „за чистота“ на всичко късо премахва реколтата. Оставете ги и режете само големите клони, които ги засенчват.



Плодовите клончета се запазват: от тях идва плодът.

Грешка 12 · Запазване на скелетни клони под тесен ъгъл (във V)

Два скелетни клона, които излизат много близо един до друг, затискат кора между себе си и ще се разцепят от тежестта на плода или от вятъра. Избирайте скелетни клони с отворен ъгъл (около 45 до 60 градуса) и махнете по-слабия от тези, които излизат във V.



Добре отворените скелетни клони издържат тежестта на плода и на вятъра.

Грешка	С един ред
1	Режете над пъпката, без пънче
2	Режете извън пръстена, не вътре
3	Никога повече от една трета годишно
4	Скъсявайте винаги над страничен клон
5	Отваряйте средата
6	Наклонявайте среза встрани от пъпката
7	Костилкови: лято, сухо време
8	Дезинфекцирайте инструментите
9	Махайте водните леторасли, докато са нежни

10	Дебели клони: три среза
11	Запазвайте плодовите клончета и плодоносните клони
12	Предпочитайте скелетни клони с отворен ъгъл

Съвет: разпечатайте тази таблица и я закачете в склада, до ножиците. Преди всяка резитба ѝ хвърляйте поглед: който избягва тези дванадесет грешки, вече реже по-добре от повечето.

В края

Стигнахте до края на тази книга. Вече знаете как да оцените старо дърво, как да разпределите подмладяването в три сезона, как да изберете подходящото време за всеки вид и как да избягвате грешките, които вредят най-много. Остава само най-важното: да се върнете в градината, спокойно, и да започнете.

Резюме за из път

- Първо оценка: не всички дървета заслужават подмладяване, но много го понасят добре.
- Година 1: почистване. Година 2: понижаване. Година 3: отваряне и оформяне.
- Никога повече от една трета от короната годишно.
- Ябълки и круши: зима. Костилкови: лято, след беритбата. Орех: края на лятото и есента. Лоза, малина и френско грозде: края на зимата.
- След рязането: водни леторасли през лятото, органичен тор, обилно поливане, защита на големите срезове.

Последни съвети

- **При съмнение режете по-малко.** Клон, който остава, винаги може да се отреже догодина; отрязан клон не се връща.
- **Правете снимки** на всяко дърво преди и след резитбата. Ще видите разликата от година на година.
- **Безопасност:** добре подпряна стълба, ръкавици и очила и никога сами при работа на височина.
- **Запазвайте калеми** от сортовете, които обичате; ако дървото загине, сортът продължава.

Консултирайте календара на овощната градина, когато се съмнявате за сезона на някоя задача, и се връщайте към рисунките на всеки етап, преди да хванете ножицата. Подмладена градина дава плод още трийсет или четирийсет години.

Успешна резитба и богати реколти.

Стоян Петков